

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 572/2012-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. novembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti A., spol. s r. o., S., zastúpenej Advokátskou kanceláriou I., s. r. o., K., za ktorú koná advokát JUDr. A. B., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Ncb 2/2012-428 z 15. marca 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti A., spol. s r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. júna 2012 doručená sťažnosť spoločnosti A., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Ncb 2/2012-428 z 15. marca 2012.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalovanej účastníčkou konania vedeného na Okresnom súde Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 8 Cb 65/2010 o zrušenie účasti spoločníka v spoločnosti. Konanie sa začalo na základe žaloby M. I., jedného zo spoločníkov sťažovateľky. Vec je pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi okresného súdu JUDr. S. Š. Sťažovateľka vznesla 12. januára 2012 opakovanú námietku zaujatosti voči sudkyňi JUDr. S. Š. a zároveň požiadala o jej vylúčenie z prerokovania a rozhodovania tejto veci.

Sťažovateľka odôvodnila opakovanú námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi svojim zistením, že žalobca M. I. je spolužiakom JUDr. Š. Š., manžela sudkyne Š., žalobca a manžel sudkyne poznajú svoje mobilné telefónne kontakty, JUDr. Š. osobne odoslal žalobcovi SMS v mene rodiny Š., a tým, že žalobca a manželia Š. majú rovnaký okruh známych, s ktorými sa stretávajú na rôznych spoločenských podujatiach.

Krajský súd o námietke zaujatosti podanej sťažovateľkou rozhodol uznesením č. k. 3 Ncb 2/2012-428 z 15. marca 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že sudkyňa okresného súdu JUDr. S. Š. nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania veci vedenej pod sp. zn. 8 Cb 65/2010.

3. Podľa sťažovateľky v napadnutom uznesení absentuje vyjadrenie krajského súdu, ako sa vysporiadal s jednotlivými vyjadreniami sťažovateľky, ktorými poukazovala na zaujatosť konajúcej sudkyne. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia podľa sťažovateľky vôbec nevyplýva, či krajský súd zhodnotil, aké pochybnosti o nezaujatosti konajúcej sudkyne mohli vzbudiť skutočnosti tvrdené sťažovateľkou v námietke zaujatosti. V tomto smere považuje sťažovateľka strohé vyjadrenia krajského súdu v napadnutom uznesení za nedostatočné na vyvrátenie pochybností o prípadnej zaujatosti konajúcej sudkyne. Sťažovateľka hodnotí napadnuté uznesenie za arbitrárne, zjavne neopodstatnené, čo

spôsobuje jeho nepreskúmateľnosť. Preto podľa sťažovateľky napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené jej „... základné právo na spravodlivý proces, resp. právo domáhať sa súdnej ochrany na nezávislom a nestrannom súde“.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa A., spol. s.r.o., so sídlom S., IČO: ... na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.03.2012, č. k. 3Ncb/2/2012-428, porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 15.03.2012, č. k. 3Ncb/2/2012-428, sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Prešove je povinný uhradiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 323,50 € na účet advokáta JUDr. A. B., K., konateľa Advokátskej kancelárie I., s.r.o., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol

posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, IV. ÚS 136/05).

7. Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené jej základne právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa sťažovateľky sa krajský súd v napadnutom uznesení nevyjadril ku konkrétnym okolnostiam uvádzaným v námietke zaujatosti proti konajúcej sudkyňi, čo má za následok jeho arbitrárnosť. Krajský súd tým, že nevytlúčil sudkyňu JUDr. S. Š. z prerokovania a rozhodovania vo veci sťažovateľky, zároveň porušil uvedené práva v zmysle práva na nezávislý a nestranný súd.

8. Ústavný súd aplikujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma, či konanie ako celok bolo spravodlivé, a nie je zásadne oprávnený a povinný posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu vyvodil (II. ÚS 21/96). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takéhoto výkladu a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách a do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

9. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že základné právo na súdnu ochranu a v jeho rámci právo na prejednávanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v občianskom súdnom konaní garantované prostredníctvom inštitútu vylúčenia sudcu z jeho ďalšieho rozhodovania pre zaujatosť v zmysle ustanovení § 14 až § 16 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Obsahom základného práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom však nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu

oprávnených osôb a vylúčiť nimi namietaného sudcu, resp. sudcov z ďalšieho prerokovania a rozhodovania pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97). Je samozrejmé, že rozhodnutie súdu o ne/vylúčení sudcu/ov vecne a miestne príslušného súdu musí byť odôvodnené tak, aby poskytovalo odpoveď na tie podstatné otázky, ktoré majú vplyv na naplnenie hypotézy uvedenej v § 14 ods. 1 OSP.

10. Krajský súd v napadnutom uznesení takto odôvodnil záver o tom, že sudkyňa JUDr. S. Š. nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 8 Cb 65/2010:

„Z vyjadrenia zákonnej sudkyne JUDr. S. Š. zo dňa 5.3.2012 odvolávajúc sa na jej pôvodné vyjadrenie na predchádzajúcu námietku jej zaujatosti zo strany žalovaného zo dňa 13.1.2011 (č.l. 112) vyplýva, že menovaná sudkyňa v ňom, okrem iného, uviedla, že so žalobcom nie je v priateľskom pomere, netyká si s ním a jej rodina s rodinou žalobcu neudržiava priateľské vzťahy. Vzhľadom na uvedené sa necíti byť vo veci zaujatá. Ako už bolo vyššie uvedené, o predchádzajúcej námietke zaujatosti sudkyne zo strany žalovaného už raz rozhodol Krajský súd v Prešove ako súd nadriadený uznesením zo dňa 27.1.2011 (č.l. 114) tak, že sudkyňa JUDr. S. Š. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania tejto veci. Žalovaný v podstate predchádzajúcu námietku zaujatosti, ako aj súčasnú námietku zaujatosti zdôvodnil tými istými dôvodmi, a to že žalobcovi bola dňa 24.12.2010 doručená SMS s blahoželaním zo strany manžela sudkyne, že žalobca je spolužiakom manžela sudkyne a že ich rodiny majú blízke priateľské vzťahy, spoločný okruh známych a boli aj v minulosti niekoľkokrát na spoločných spoločenských podujatiach. V poslednom uznesení, pokiaľ nadriadený súd rozhodol o nevyklúčení JUDr. S. Š. z prejednávania a rozhodovania veci, uzavrel, že z dôvodov uvádzaných žalovaným nevyplýva objektívna pochybnosť o jej nezaujatosti. Ide len o subjektívny pocit žalovaného, ktorý nemôže byť dôvodom pre vylúčenie sudcu. S týmto záverom nadriadeného súdu sa stotožňuje nadriadený súd aj pri rozhodovaní o súčasnej námietke žalovaného o zaujatosti sudkyne JUDr. S. Š. Keďže ani v tomto prípade žalovaný dostatočným spôsobom neosvedčil a nepreukázal zákonné dôvody

na vylúčenie sudcu, predpokladané v § 14 ods. 1 O.s.p., rozhodol, že sudkyňa Okresného súdu Vranov nad Topľou JUDr. S. Š. nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci.“

11. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd sa zaoberal konkrétnymi dôvodmi, ktorými sťažovateľka odôvodnila námietku zaujatosti sudkyne JUDr. S. Š. Tieto dôvody sú konkrétne v odôvodnení napadnutého uznesenia vymenované. Krajský súd ich však vyhodnotil iba ako subjektívne pocity sťažovateľky, ktoré však nemôžu byť dôvodom na vylúčenie sudcu v zmysle § 14 ods. 1 OSP. Pretože išlo už o opakovanú námietku zaujatosti proti konajúcej sudkyňi, krajský súd sa stotožnil s predošlým rozhodnutím o námietke zaujatosti proti tejto sudkyňi, ktorým bolo rozhodnuté, že sudkyňa JUDr. S. Š. nie je vylúčená z prerokovania a rozhodovania tejto veci. Z uvedeného dôvodu nemožno napadnuté uznesenie krajského súdu hodnotiť ako arbitrárne či svojvoľné. Ústavnému súdu pre nedostatok právomoci neprislúcha rozvíjať či dopĺňať dôvody rozhodnutia krajského súdu, a to ani v prípade, že by s nimi nesúhlasil. Ak súd v konaní o námietke účastníka o zaujatosti sudcu, resp. sudcov neuzná ním uvádzané dôvody vylúčenia sudcu, resp. sudcov, nemá to samo osebe za následok porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Súčasťou týchto základných práv nie je ani povinnosť súdu uznať dôvody zaujatosti uvádzané účastníkom konania, resp. vyhovieť jeho námietke zaujatosti (II. ÚS 26/08, II. ÚS 57/2011), ako to bolo v konkrétnom prípade vo veci sťažovateľky. Krajský súd v závere uviedol, že sťažovateľka ani v aktuálnej námietke zaujatosti dostatočným spôsobom neosvedčila a nepreukázala zákonné dôvody na vylúčenie sudcu predpokladané v § 14 ods. 1 OSP. Aj keď je odôvodnenie napadnutého uznesenia *in concreto* pomerne stručné, ešte vždy ho možno považovať za ústavne súladné a akceptovateľné.

12. Ústavný súd preto sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú, keďže pri jej predbežnom prerokovaní nezistil možnosť porušenia označených základných práv, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľky (návrh na zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov konania), pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2012